

دانشگاه مجازی المصطفی صلى الله عليه وآله

معاونت پژوهشی و تولید

گزارش نشست علمی پژوهشی

عنوان نشست	دیدگاه‌های مختلف درباره معنی‌شناسی صفات الهی
موضوع نشست	فلسفه و عرفان اسلامی
سخنران	دکتر محمد رحیمی (مدیر گروه فلسفه و عرفان اسلامی دانشگاه مجازی)
زبان ارائه	فارسی
زمان برگزاری	۲۰ بهمن ۱۴۰۰
مکان برگزاری	سالن جلسات دانشگاه مجازی
تعداد شرکت کنندگان	۵۵ نفر آنلاین و ۵ نفر حضوری
لینک دسترسی به محتوای نشست	https://live.mou.ir/p7p84xyz7lds/

متن نشست

بسم الله الرحمن الرحيم

دیدگاه‌های مختلف درباره معنی‌شناسی صفات الهی

این نشست علمی در تاریخ ۲۰ بهمن ماه ۱۴۰۰ به همت معاونت پژوهش دانشگاه مجازی و گروه علمی فلسفه و عرفان اسلامی برگزار گردید.

در زیر گزارشی از اهم موضوعات ارائه شده در این نشست علمی که بسیار کاربردی بود و به شدت موری استقبال مخاطبان حضوری و مجازی قرار گرفت، ارائه می‌گردد:

استاد محترم در ابتدا نشست به تبیین اهمیت و ضرورت معنی‌شناسی صفات الهی پرداختند که در مورد این مساله صنوف مختلف یعنی فلاسفه و متکلمین و محدثین آن را مورد بحث و کنکاش پرداخته‌اند و مساله معنی‌شناسی صفات الهی محل اختلاف آراء فراوانی واقع شده است.

جناب دکتر رکعی برای فهم بهتر مساله معنی‌شناسی صفات الهی و روشن تر شدن به بیان مقدماتی به صورت مختصر قبل از آغاز مساله معنی‌شناسی صفات الهی پرداختند که اجمالاً به شرح زیر اشاره شد:

مقدمه اول آن است که چرا برخی صفات را به خدا نسبت می‌دهیم و برخی صفات را از او سلب و نفی می‌کنیم از باب مثال خداوند عالم است خداوند قادر است و... عالم بودن و قادر بودن را به خداوند نسبت داده شده است در حالی که خدا جاهل نیست و... جاهل را از او سلب می‌کنیم.

مقدمه بعدی این که صفات الهی را میتوان به دو بخش اصلی تقسیم کرد که بخش اول آن شامل مباحث عمومی و عام است که از جمله موارد و عناوینی که در بخش عمومی و عام مطرح است تعریف صفت، فرق صفت با اسم، تقسیمات صفت (ذات/فعل) (ثبوتیه/سلبیه) (حقیقی/اضافی) .. وجودشناسی صفات .. است که شامل بحث ما نیست و نیاز به جلسات مختص خود میباشد.

آنچه مهم است که خداوند عالم است قادر است و... یعنی چه؟

در مقدمه سوم آیا میتوان معنای صفات الهی را فهمید به طور مثال عالم بودن خدا، قادر بودن خدا ... به چه معناست به عبارتی دیگر همان معانی که عالم بودن انسان و... برداشت می‌شود در مورد خداوند هم همان معنا صدق میکند؟ یا بین معنای صفات خداوند با انسان تفاوت وجود دارد.

استاد محترم در مقدمه چهارم و در بحث شناخت و معنا شناسی صفات الهی اقوال گوناگونی است که مهمترین آنان را بدین گونه توضیح و تشریح کردند :

نظریه اول متکلمان به مانند شیخ مفید و علامه حلی و از متکلمین معاصر میتوان به ایت الله سبحانی اشاره کرد.

نظریه دوم مربوط به فلاسفه و حکما اسلامی از جمله اینان ابن سینا، ملاصدرا.. است.

نظریه سوم هم مربوط به محدثان است

به دلیل اینکه آیات و روایات بسیاری در مورد صفات الهی است و دلیل اختلاف آرا ایجاد شده در موضوع معنی شناسی صفات الهی به خاطر وجود روایات است که علما در تفسیر روایات دچار اختلاف و قائل به نظریات مختلفی شده اند.

در مقدمه بعدی این است که همه عالمان شیعه در نظریه اتفاق نظر دارند چه متکلمین چه فلاسفه و چه محدثین این مطلب را قبول دارند که ذات خداوند را انسان ها با ابزار شناخت عقلی نمی توانند بشناسند از جمله دلایل این که انسان محدود است ولی ذات خداوند باری تعالی نامحدود است

جناب دکتر رکعی در مقدمه ششم به این موضوع مهم اشاره کردند که ابزارهای شناخت که انسان دارد مختلف است ابزار حسی و از جمله ابزار شناخت که انسان دارد ابزار عقل است و شناخت فطری یکی دیگر از مواردی است که انسان با کمک فطرت شناخت حاصل میکند و حال شناخت خداوند متعال حضوری و فطری است و به عبارتی شناخت خداوند در وجود انسان نهادینه شده است و روایات فراوانی از جمله بیش از ۲۰۰ مورد که به این معرفت و شناخت فطری اشاره و بیان میکنند.

و استاد محترم به آخرین مقدمه اشاره کردند که در بحث معنا شناسی صفات الهی سوال اصلی این است که از طریق عقل میتوان به صفات خدا راه پیدا کرد و معانی صفات خداوند را درک کرد؟ سوال دوم این است که صفات خداوند چه معنای دارند؟ در ادامه سوال سوم این که حالا که فهمیده شد که معنای صفا خدا با معانی صفات انسان متفاوت است در عین حال ما که نمیتوانیم اصلا معنای صفات الهی را درک کنیم و با این حال هم باز میتوان این صفات را به خداوند متعال نسبت داد؟

دکتر رکعی در ادامه جلسه و بعد از پردختن و بیان مقدمات به این مطلب اشاره کردند که در مساله معنا شناسی صفات الهی سه نظریه اصلی وجود دارد که هر کدام قائلین خاص خودش را دارد و سپس ایشان دکتر رکعی به شرح نظریه و ادله اینان و نقد هر کدام پرداختند.

نظریه اول نظریه تعطیل است که نام دیگر آن اشتراک لفظی است که قائلین ان اشاعره از اهل سنت هستند که استاد محترم به ادله اینان و نقد این نظریه پرداختند.

نظریه دوم به نام نظریه سلبی یا الهیات سلب است که برخی مانند شیخ صدوق و علامه مجلسی و قاضی سعید قمی و.. قائل به این نظریه هستند و این دسته صفات خداوند را به صورت سلبی معنا میکنند بدین گونه که خداوند عالم است را می گویند ما درک نمی کنیم یعنی چه بلکه اینگونه که خداوند جاهل نیست می توان گفت که استاد محترم به ادله اینان را بیان کرده که از جمله ادله روایات است

نظریه سوم هم نظریه اشتراک معنوی است که قائلین ان فلاسفه و حکما اسلامی اند و معروفترین نظریه است و مورد پذیرش متکلمین معاصر هم هست اینان قائل به این هستند که صفات خداوند از قبیل اشتراک معنوی است و موارد نقص علم انسان و.. را جدا کرده و آنچه که خالص از ان علم انسان باقی میماند را به خداوند متعال نسبت داده میشود.

در پایان جلسه استاد محترم به جمع بندی از نشست پرداختند و به سوالاتی که مخاطبان حضوری و مجازی این نشست علمی ، مطرح نمودند پاسخهای کامل و جامعی ارائه کردند.

و ضمنا حضار محترم که حضوری شرکت کرده بودند و مخاطبین مجازی به شدت از موضوع نشست استقبال کرده و تشکر کرده و خواهان ادامه این نشست ها شدند.

مستندات نشست

معاونت پژوهشی و تولید

نشست علمی پژوهشی

دیدگاه های مختلف
درباره معنی شناسی صفات الهی

چهارشنبه ۲۰ بهمن ۱۴۰۰
ساعت ۱۰:۳۰

لینک شرکت در نشست
live.mou.ir/research

دکتر محمد رزایی
مدیر گروه فلسفه و معن شناسی دانشکده معارف

دانشگاه مجازی المعرفه

Adobe Connect - دکتر رزایی: معنی شناسی - 20 بهمن 1400

Events Index

Notes 18:

یا سلام
ضروری ا (برای صدور گواهی)
ست
یا
تام و تام خانوادگی
در جلسه

Notes 17:

برای دریافت گواهی در لینک زیر ثبت نام نمایید
<https://survey.porsline.ir/s/i7e2lc8>
لینک ثبت نام برای دریافت گواهی تا یک روز فعال است

Video 10

Chat 18 (Private)

Attendees (40)

1:17:44:1:54:07

Events Index

Filter Events

Chat Messages

Camera

Discussion (34609)

Notes 18

با سلام
ضروری ا (برای صدور گواهی)
ست

با
نام و نام خانوادگی
در جلسه

نظر شما در خصوص این نشست نظرسنجی

نظر شما در خصوص این نشست نظرسنجی

بد	0%	0
خوب	0%	0
خوبی خوب	28%	7
بدی	72%	18

Notes 17

برای دریافت گواهی در لینک زیر ثبت نام نمایید

<https://survey.porsline.ir/s/17e2lc8>

لینک ثبت نام برای دریافت گواهی تا یک روز فعال است

Video (1)

poster, Dr. Rokai, 20 Bahman 1400.jpg

Chat 18 (overview)

chat

Nata Barani & Mirza Barani: سلام عرض ادب، منم Nata Barani و منم Mirza Barani. ما از شما دعوت کردیم که در این جلسه شرکت کنید. اگر سوالی دارید یا پیشنهادی، لطفاً در چت بنویسید.

pajohesh Department: سلام

pajohesh Department: سلام

pajohesh Department 2: سلام

roshanak azad 17286: سلام

soyaya khorrami: سلام

pajohesh Department 2: سلام

pajohesh Department 2: سلام

soyaya khorrami: سلام

MEYKE: سلام

soyaya khorrami: سلام

soyaya khorrami: سلام

Nata Barani: سلام

soyaya khorrami: سلام

11879 Anaraki a tyang:

Attendees (44)

pajohesh Depart...

Hosts (2)

Participants (42)

11894
11895
11896
11897
11898
11899
11900
11901
11902
11903
11904
11905
11906
11907
11908
11909
11910
11911
11912
11913
11914
11915
11916
11917
11918
11919
11920
11921
11922
11923
11924
11925
11926
11927
11928
11929
11930
11931
11932
11933
11934
11935
11936
11937
11938
11939
11940
11941
11942
11943
11944
11945
11946
11947
11948
11949
11950
11951
11952
11953
11954
11955
11956
11957
11958
11959
11960
11961
11962
11963
11964
11965
11966
11967
11968
11969
11970
11971
11972
11973
11974
11975
11976
11977
11978
11979
11980
11981
11982
11983
11984
11985
11986
11987
11988
11989
11990
11991
11992
11993
11994
11995
11996
11997
11998
11999
12000

Events Index

Filter Events

Chat Messages

Camera

Discussion (34609)

Notes 18

با سلام
ضروری ا (برای صدور گواهی)
ست

با
نام و نام خانوادگی
در جلسه

نظر شما در خصوص این نشست نظرسنجی

نظر شما در خصوص این نشست نظرسنجی

بد	0%	0
خوب	0%	0
خوبی خوب	28%	7
بدی	72%	18

Notes 17

برای دریافت گواهی در لینک زیر ثبت نام نمایید

<https://survey.porsline.ir/s/17e2lc8>

لینک ثبت نام برای دریافت گواهی تا یک روز فعال است

Video (1)

poster, Dr. Rokai, 20 Bahman 1400.jpg

Chat 18 (overview)

chat

pajohesh Department: سلام

pajohesh Department 2: سلام

roshanak azad 17286: سلام

soyaya khorrami: سلام

pajohesh Department 2: سلام

pajohesh Department 2: سلام

soyaya khorrami: سلام

MEYKE: سلام

soyaya khorrami: سلام

soyaya khorrami: سلام

Nata Barani: سلام

soyaya khorrami: سلام

11879 Anaraki a tyang:

Attendees (44)

pajohesh Depart...

Hosts (2)

Participants (42)

11894
11895
11896
11897
11898
11899
11900
11901
11902
11903
11904
11905
11906
11907
11908
11909
11910
11911
11912
11913
11914
11915
11916
11917
11918
11919
11920
11921
11922
11923
11924
11925
11926
11927
11928
11929
11930
11931
11932
11933
11934
11935
11936
11937
11938
11939
11940
11941
11942
11943
11944
11945
11946
11947
11948
11949
11950
11951
11952
11953
11954
11955
11956
11957
11958
11959
11960
11961
11962
11963
11964
11965
11966
11967
11968
11969
11970
11971
11972
11973
11974
11975
11976
11977
11978
11979
11980
11981
11982
11983
11984
11985
11986
11987
11988
11989
11990
11991
11992
11993
11994
11995
11996
11997
11998
11999
12000

